

Предплата
платна в Чернівцях
вносить:
 на цілий рік 5 ар. — кр.
 " пів року 2 " 50 "
 " чверть року 1 " 25 "
 для заграниці 5 рублів або
 12 франків
 Поодинокі числа по 12 кр.
 в книгарні Г. Пардінського
 в Чернівцях, ринок ч. 10 і
 в бюрі газет Л. Горовица,
 ул. гошовна ч. 17.

БУКОВИНА.

Виходить що тижня в п'ятницю.

Редакция і Адміністрація „Буковини“ находить ся в Чернівцях (улиця Петровича, ч. 2.), куда всі доноси адресувати належить. — Бюро редакції отворене щодня від 6.—8. години вечером.
 Оповіденія і прилоги обчислюють ся по найдешевших цінах.

Ч. 15.

Чернівці, дня 10-го (лат. 22-го цвѣтня) 1892.

Рочник VIII.

Нова апольогія митрополита Морара-Андрієвича.

Тутешня румунізаторська часопись „Gazeta Bucovinei“ помістила в передостаннім числі пастирський лист, який вислав митрополит Морар-Андрієвич до своєї пастви, як сказано, з причини великодних свят. На вступі величає „Gazeta Bucovinei“ митрополита Морара-Андрієвича яко великого мужа волоскої нації, і називає сей лист прехорошим і як на тепер дуже важним письмом.

Не хочемо оціняти тут заслуги, які митрополит Морар-Андрієвич положив для волоскої нації, бо-ж нас яко Русинів обходить митрополит в першій лінії яко голова буковинської православної церкви, котра складає ся в більшій часті із Русинів, що числять 250.000 православних душ, на против 208.000 волоских; та для того випадє нам тут перед усім застановити ся над тим, о скільки сей урядовий документ голови буковинської православної церкви має ваги для буковинської Русинів, а вглядяю випадє нам застановити ся і над тим, що митрополит Морар-Андрієвич, яко голова буковинської православної церкви, написав в сїм пастирськїм листї для добра Русинів, яко більшій часті своїх овечок.

Що до ваги сего урядового документу голови буковинської православної церкви, то і ми можемо сему письму о стільки признати великої

ваги, о скільки сей урядовий документ дає новий доказ на се:

1. що митрополит Морар-Андрієвич, яко загорілий румунізатор, займає ся в першій лінії румунізаторською політкою і для сеї політики визискує своє поважне церковне становище;

2. що митрополит Морар-Андрієвич, яко загорілий румунізатор, не добачає тенденційно межі своїми овечками Русинів, не добачає природних потреб сего народу, та вже тим способом відносить ся ворожо до сеї більшій часті своєї пастви;

3. що митрополит Морар-Андрієвич сим правдиво езуйцьким поступованем деморалізує підвладне ему руске духовенство, деморалізує одже нашу руску інтеллігенцію, спиняє тим способом природний розвій нашого народного життя, спиняє і убиває тим самим способом і моральне жите нашого народу, та завдає таким своїм урядованем нашому рускому народови на Буковині дуже діткливо і велику шкоду.

Хто читав уважно сей пастирський лист нашого митрополита, той мусить совістно признати, що авторови сего листу ходило найбільше о те, щоби забезпечити на дальше і визискати для своєї власної особи теперішню досить користну політичну ситуацію, яку несподівано витворили під протекцією нашого центрального правительства для румунізаторів послідні вибори до буковинського сойму.

Яко сприятний езуйт визискує сей архіпастир буковинської православної церкви нагоду вели-

кодних свят, та не для чисто рускої справи а більше на те, щоби з свого найвишого урядово-духовного місця заговорити до своєї пастви про політику, щоби з того місця похвалити при сїй святочній нагоді всі пристрасні виборчі агітації, якими воювало при послідних виборах до буковинського сойму завзято православне духовенство проти руских патріотів, проти руских кандидатів, та взагалі проти всего, що щиро руске; визискує одже сей архіпастир буковинської православної церкви нагоду великодних свят на те, щоби похвалити се пристрасне, нехристиянське і для цілого краю шкідливе поступоване свого підрядного духовенства і других румунізаторів, а з другої сторони, щоби зганти тих нечисленних руских патріотів-священників, котрі в повнім почутю свого народного обовязку посміли спротивити ся румунізаторській самоволі свого архіпастиря.

А щоби збаламутити незрячих, та пустити наново межі темні маси давно улюбленого тумана, не соромить ся сей архіпастир-владика плести зі свого поважного урядового місця нісенітничі про-якнїсь там одноцільний християнський рід на Буковині („neamul nostru creştinesc“), до котрого після его теорії належать виключно православні, а властиво Волохи, а другі християни немовби мали бути нехристиянами. А вже-ж годі сего поняти, як посміє владика, котрого світ причисляє до людей інтеллігентних, при кінці 19-го столїтя, в часах загального поступу і просвіти пустити в світ таку блягу, яку ми

Вихристка.

(Оповідання).

(Кінець).

III.

Прийшло кілька часу, і я надумав ся їхати до дому.

— Знаєш що, звернув ся я до Кузьми, а вже хочу тікати від тебе!

— Так і тікай, хто-ж тобі не дає! одказав Кузьма своїм спокійним, байдужним голосом.

Така одповідь знов поїзда поза мою шкірою, і знов порішив я виїхати завтра безпримінно. Правда, я розумів, що то заворушило ся у мені самолюбство, що хотїлось мені, щоби біля мене панькались, просили, задержували, не пускали; але-ж думав і про те, що може я й справді заважав Кузьмі, та тільки, може, не помічав того. Та вже-ж завтра поїду безпримінно, закінчив я свої думки. А може він завтра і задержить мене, засадокував я самого себе, бо він чоловік твій, що не розбереш у йому нічого і сенько.

Я помилив ся: другого дня Кузьма збудив мене ще до світу і промовив:

— Вставай, одягай ся, та пий проворненцько чай, щоби виїхати нам, поки не тає нече сонце!

Я схопив ся і став одягати ся. Мені було так не весело, і так уразив він мене своєю неприємною байдужністю, що мені аж соромно було, навіть дивитись йому у вічі. Тепер я розумів,

що справді таки сидїв у його на шії і не звертав на те ніякої уваги. Чай мені не пив ся, навіть гіркий був, і я поспішав яко мога кинутися скорій осоружне подвіря і розпроцатись з Кузьмою на віки вічні!

Мовчки виїхали ми з двору, мовчки виїхали і за село. Трохи згодом став я крадькома позирати на Кузьму, — мені хотїло ся розшукати на його обличчї хоть що небудь таке, щоби заспокоїло мене, щоби промовило мені, що таки скорі збори в дорогу, така холодна згода на мій одїзд, що все отсе зробило ся не того, що я остогид Кузьмі, а що се зовсім згодю з його холодною, байдужною вдачею, що інакше не могло бути, що се зовсім звичайно і що у холодного Кузьми повинна бути на лиці хоть невеличка тїнь того приятельського вражіння, що виступає на чолі в хвилину прощання. Але на Кузьминому лиці не було нічого такого. Віц, як і завжди, був зовсім спокійний і залевне не думав нічого, нічого і сенько, окрім хіба того, чи не забув своєї люльки, бо мацав у кишенях і запевняв ся.

— Чого се ти з такого балакучого та надув ся пеначе ся? Чи не того, що рано тебе збудив? заговорив Кузьма, помацавши свої кишені.

Я почав одговорюватись, але Кузьма, не дослухавши моєї речі і до середини, перебив мене:

— Я отсе згадав одного панка, він почував у мене проїздом. Балакучий такий... ми пробалакали з ним тоді цілий вечер. Усе він розпитував мене про Остапа Вересая: чи знаю я його, чи бачив коли, чи далеко він тут живе?

і далі, далі! Я сказав йому, що і не чув і не бачив. От він і давай тоді мені розписувати, що то за Вересай, мабуть родни зо дві говорив про його. Вересай був тоді саме у нашому селі, у свого свата, тут же йому не далеко, всього рукою подати. От я пішов з хати та прямо до Вересая. Розказав там, що слід, тай знов до дому. Се, те, — аж ось приходить і Вересай з сватом. Поздоровкались, погомонїли трохи, так я тоді до того панка тай кажу йому:

— Отсей, кажу, мій сусїда, теж на кобві добре виграє.

— Цікаво послухати, каже панок, цікаво! Я до хлопця: біжи, кажу, принеси дідову кобзу! Хлопець принїс. Вересай налагодив там її, тай ушкварив. Пісень з чотири програв, а може й більше. Пан приязно прослухав тай каже:

— Нічого собі, але куди-ж йому до Остапа Вересая!

Другого дня, як виїздив той панок, попросив я його підвезти мене, по дорозі, до хутора. От і їдемо ми по отсій самій дорозі, так я й питаю його:

— А бачили ви Остапа Вересая?

— А як же, говорить, кілька раз бачив.

— А давно, кажу, в останне бачили?

— Торік, каже, бачив у Києві.

Брехня! подумав я сам собі: ти його, добродію, хоть і бачив, та тільки ні більше, ні менше як один раз, тай то тільки вчора! Приїхали ми до хутора, я встав, попрощав ся, тай кажу:

вчитали даліше в его посліднім так званім пастирскім листі, а іменно сю безграничну блягу, мовби то що йно в новіших часах почали злобні люди, нігілісти, після мови лучити, а взглядно роз-еднувати корінний нарід нашого краю.

Дивна се, ба навіть чудна і для обдурення незрячих безперечно умисне не ясно виражена гадка!

Чи автор сказаного пастирського листу нечував сего вже давніше, що люди після мови цілком природно розділяють ся на різні народи, та що поодинокі люди власне на підставі свого матерного язика, своєї рідної мови, лучать ся в одну велику родину, котру називаємо народом? Та вже-ж із самого святаго письма міг наш архієпископ довідати ся, що з покон-віку, коли ще небуло православної віри, проживали на Божім свьіті різні народи, котрі головно через мову відріжнювали ся одні від других.

Рідна мова, то одже не видумка злобних людей, то не видумка нігілістів, але природний дар Божий, одинокое могуче средство для розвою поодиноких людей і цілих народів.

І хто-ж то є той корінний одноцільний християнський нарід нашого краю, котрого, як каже наш архієпископ, бажать злобні люди після мови розлучити? Чи може взагалі один нарід лучити в собі різні мови?

Такого дива ще ніхто не бачив, а видумав се аж в новіших часах наш архієпископ Морар-Андрієвич безперечно для того, щоби замаскувати свою румунізаторську роботу. Після его дивоглядної езуйцької теорії проживали на Буковині з покон-віку тільки самі Волохи, та власне Волохи, то корінний нарід нашого краю, до него принадлежать і православні Русини, помімо того, що вони не Волохи. Руского народу не добачає одже на Буковині наш архієпископ, помімо того, що сей нарід становить більшу часть его пастви; а не добачає наш архієпископ руского народу на Буковині для того, бо він яко заїлий румунізатор рад би для неситих власних цілих і неситих цілих своєї клічки зволоштити руский нарід на Буковині.

Для того то наш славний архієпископ Морар-Андрієвич старає ся всіма силами спинити природний розвій руского народу на Буковині,

для того він і заїлий ворог наших руских патриотів, що щиро й мозольно працюють для лучшої долі свого народу, що готові і власне жите принести в жертву для спасеня свого народу.

Ми не можемо для того так, як „Gazeta Bucovinej“, називати такого архієпископа, що власною нехристиянською роботою для самолюбних цілих спиняє природний розвій більшої части своєї пастви, великим мужем; ми не можемо одушевляти ся его дивоглядними езуйцько-фаризейськими поглядами, противно ми мусимо для добра нашого всіма занедбаного народу вічно і рішучо протестувати проти такої нелюдської, а для нашого народу шкідливої роботи і проти такого архієпископа.

Д о п и с и.

З Кіцманя.

Дня 4. лат. цвітня відбули ся у нас вибори посла на буковинський сойм краєвий. Ще ніколи не відбували ся вибори так спокійно, як тепер. Треба бо знати, що наш посол п. проф. Є. Пігуляк був, є і буде найрешішим заступником руского народу на Буковині. Тому то й не диво, що кождий виборець радо спішив до Кіцманя і одушевленно віддавав свій голос на п. Пігуляка. Правда, що ще знайшло ся в Ревні (стрілецький кут) і в Мамаївцях чотирьох, що не віддали свій голос на Пігуляка; „але де-ж є турма без паршивих овець?“ сказав п. господар з Шиницець Мандрик Василь. „Я тшу ся“, каже він, „що наші Кіцманецькі одноструно голосовали за нашим нам щирім послом Пігуляком. За тих запроданців, що слухають якогось там московского дурня в Відни, ми не відповідаєм, оми, Богови дякувати, не належать до нашого повіту.“ Коли оголошено, що п. проф. Єр. Пігуляк вибраний на посла, то кождого виборця серце переповнене було радостію. З надзвичайною утіхою виймив гарний і заможний господар з Шиницець пан Грекул Василь Стефанів з мошени 20 зр. і кличить: „Панове виборці! беріть і робіть з сими грішми що хочете. Моя душа більш нічого не бажала як тільки чути, що наш славний посол і щирий наш заступник вибраний. Я не виборець, я прийшов тільки сюда поділити з другими свою превелику утіху. Тіло і душу даю за него і тих, котрі з ним ідуть,

бом переконав ся, що він про нас ліпше дбає, як ми сами.“ Зійшли ся чесні господарі на инво. Тай я не міг стриматись, щоб не перебути та не поговорити з таким чесним і благородним душою. Перший тоасти підняв Шиницецький господар Василь Мандрик, а по нім Василь Грекул Стефанів в здорове нашого славного посла Єр. Пігуляка. Учитель пан Вігарій підняв потім тоасти на здорове нашого пана старосту; а відтак пито в здорове наших благородних руских селян. Всі тоасти приняті були загалом з великим одушевленем і оплесками. Розповів я Василеві Грекулові, що є в Чернівцях товариство „Народний Дім“, що має на цілі підмогати бідних уталантованих учеників. „Пане“, каже він, „у мене сотка нічого не значить, я зараз даю. Ведіть мене туда, най виджу. Як тоті пани всі такі як наш посол, то я з ними хочу бути і вмерти.“ Сей пан господар чоловік, що слова свого не зломить. Він обіцяв і дасть!

Славні то люди сї шиницькі господарі. Коби то всі такі були, як Василь Грекул, Николай Грудей, начальник шиницький, Василь Мандрик, Захарій Веренка і др., то „настав би певно час лучшої долі і для нас!“

При сій нагоді склали на „Народний Дім“ отсі ви. панове: Василь Грекул Стефанів, господар з Шиницець 50 кр.; Василь Мандрик, госп. з Шиницець 50 кр.; Николай Грудей, начальник з Шиницець 20 кр.; Фогл, начальник з Виталівки 20 кр.; Дмитрій Кібіч, учитель з Шиницець 20 кр.; Гав'яноц Олександр, госп. з Шиницець 10 кр.; Стефан Росівчук, госп. з Шиницець 10 кр. Разом 2 зр. Складаємо сим ви. панам нашу щирю подяку і просимо, щоби не забували при жадній нагоді на „Руский народний Дім“ в Чернівцях, бо се наша доля, наша будучність!

Один з присутних.

З України, 13. н. ст. цвітня.

Зостанній лист я писав зовсім не задля громадського вжитку, власне для Вас, а після думав поправити мою, як мені здавало ся, помилку.

Тепер можу подати деякі факти, котрі можуть бути цікаві і всій нашій громаді...

На ювілей — поздоровити Миколу Виталевича Лисенка — хто з 50-тим від роду, хто з 25-тим его діяльності, з різних міст Руси-України з'їхало ся чимало земляків. Між иншими тут були звістна писателька Олена Пчілка, наш славний драматург М. П. Старичий, звістний артист

— Як же ви не пізнали Вересая? Ото-ж він вчора грав вам на кобзі.

— Він?! не може бути! скрикнув панок: чому-ж ви мені не сказали?

— На що-ж вам було казати, коли ви й без того його знаєте, одказав я.

Пан почервонів по самі вуха тай поїхав мовчки.

Кузьмине оповідання розвеселило мене трохи, але смутні думки, усе-ж таки, із голови моєї не виходили. Одначе потрохи, потрохи ми розбадакались і їхали вже не так як чужі та незнайомі.

Коло десятої години ранку приїхали ми у село С. Проїхавши по йому кілька вулиць, перед нами з'явилось замощене подвіря з доброю, рубленою хатою, коморами, комірками та широким чистим дворцем. Я залюбки розглядав те подвіря та міркував: що, як би кождий селянин, думав я, мав таке подвіря та будівлі! От би!... і думки мої полинули, полинули....

— Тпр-у-у! протягнув Кузьма, натягаючи віжки та спиняючи коний як раз біля воріт заможного дворища.

— Тут ми спочинемо трохи, тай коний погодуємо, промовив Кузьма: се двір мого свата Олекси, чоловік він уже підтоптаний, але дуже приятний та хороший — побачиш!

Не встигли ми встати з воза, як уже з хати вибіг молодий парубок і скрикнувши: „дядько Кузьма приїхав!“ став отчиняти нам ворота.

— Се його син Микола; оженив ся недавно, бурянув мені Кузьма і став здороватись з Миколою.

Микола повів коний у двір, а з хати, тим часом, вийшов і сам старий господар — Олекса.

— Здоров свату! промовив він до Кузьми.

— Здоров, Олексію! одповів Кузьма.

Поки вони здоровкались, Микола розпрягав коний, Кузьма подивив ся на молодого господаря і промовив:

— Ну, нехай він собі пораяєт ся, а ми ходім у хату. А се мій приятель! і Кузьма показав на мене.

— Дуже радий! Жалуйте, жалуйте, прошу покорно! промовив дід.

У хаті привітала нас Олексієва невістка, вона саме топила у печі та лагодила обід.

— Гляди-ж, доню, щоб стало у тебе обідати і задля гостей, промовив до невістки Олексій.

— Догадливі гості, що приїхали не дуже пізно, зацокотала молодичка: можна і приварити що небудь!

— А ти-ж по чім знаєш, що ми зостанемось обідати? спитав Кузьма молодичку.

— А чому-ж не знати? Добре знаю, що не втечете!

— Та ти, я знаю, догадлива, але все-ж таки господиня з тебе не дуже то! промовив Кузьма.

— Що-ж робити? — поживемо — навчимося! почервонівши одмовила молодичка.

— Догадлива, та не догадалась: я зовсім не про те, а про те, що на дворі вже півдня, а ти й досі біля печі возишся, а ще й молоденька!

— Е, дядечку! на те сьогодні неділя свята: наймичка відпросилась до дому, а я ходила до

церкви, от і опізнилась. Воно можна було-б і вдосвіта втопити, так справа перепріє, що тоді з неї?

— Е, так ти таки й справді господиня не аби яка, бач як про все міркуєш!

Молодичка знов почервоніла.

— Може-б ми, поки обід варить ся, пішли у садок? залитав обох нас старий Олекса.

— Добре, тільки я попомоно трохи з Ганною: ви йдіть, а я надійду згодом, одповів Кузьма.

Ми з Олексою пішли у садок. Садок був чималий і садівною прямо захряс. Олекса водив мене скрізь по садку та показував скоро-спілки групі та скороспілки яблука; розказував про дерева, хто яке посадив, хто прищепив і т. д. Незабаром прийшов у садок і Кузьма, а за ним і Микола, але сей довго не побув, повертів ся трохи тай пішов у хату.

Через явсь годину почув ся у садку Ганнин голос, вона кликала нас обідати. Ми повставали з мнягенької зеленої трави і пішли слідком за Ганною. Вона, впоравшись біля печі, передягла ся: на її була хороша кумачева карсетка, набрана спідниця; голова чепурно повязана платком, на шії повно було намиста, а поміж ним сів золотий хрест, в ушах теж блищали золоті сережки. Ганна справді була дуже хороша та привітна молодичка.

Коли ми увійшли у хату, на столі стояла вже миска з смашним та жирним борщем і у хаті пахло жаренням. Ївуг миски лежали шматки нарізаного хліба і стояла здорова пляшка горівки.

М. К. Садовський з М. К. Запорожецькою і всі звітні кийські земляки. На день ювілею 10/22. марця напіло до 50 телеграмів від різних людей своїх і чужих, а також адреси з Чернигова, Херсона, Катеринослава, Харкова, Ніжина, Королевця й Полтави. Прийшла також грамота на почесне членство від „Товариства імени Шевченка“ у Львові, поздоровлене від львівського „Воїна“ з фотографією всіх членів і особисте поздоровлене від д. Шухевича з родиною.

Адрес з Чернигова — в чорній з надписом золотими літерами обкладиці — „Нашому славному Воїнові Миколі Виталевичу Лисенку на спомин 10-го березоли року 1892 від чернигівських земляків...“ привітання — дуже гарні і довгі вірші — звістного нашого старенького байкаря д. Глібова. Разом з сім адресом прислано прехороший малюнок на сюжет композиції М. В. Лисенка — „Садок вишневий коло хати“ — на слова — і „все затихло, — тільки соловейко не затих“... Малюнок сей дуже гарна ілюстрація до того іділістичного настрою цієї чудової пісеньки, котрий розлитий у всіх її тонах.

Адрес з Харкова в дуже гарній, синій обкладиці — з написом „З Харкова“ — визначає ся дуже гарною українською вінеткою з національної орнаментики і теж написаний віршами д. Александровом з Полтави; крім адреси прислано бронзову ґрупу „Лірник з поводатором“ дуже артистичної композиції. Всі адреси вкриті численними підписами українців всякого стану і віку.

З Ніжина прислано офіційальне поздоровлене по російськи від тамошнього „Музикального кружка“, статут котрого стверджений міністерством. Телеграми були не тільки з українських міст, але і з Москви, Петербурга, Казаня. З всіх головніших були численні поздоровлення, хоч і було оповіщено телеграмом, що ювілей відкладено нарік.

Витаючи М. В. Лисенка, дехто читав ему присвячені вірші (М. П. Старицький), співано нові его композиції „Ори ся-ж ти моя ниво“, „Марш на слова Олени Пчілки“, а діти грали нову оперету в 4-ох діях „Пан Коцький.“ Так відбулось хоч не гучно, але щиро се святкування.

A.

Перегляд політичний.

Сойм буковинський має бути скликаний ще сего року на сесію в місяці вересню.

Рада державна скликана цісарским рішенем з дня 12-го цвітня на 26-го с. м.

Що до реформи валюти внесе правительство в раді державній пять проектів. В монетарній вже приготавлиють штемпілі, щоби можна було вже в червні с. р. зачати выбивати нові монети. З золота будуть выбивати ся монети 20 корон і 10 корон а з срібла 1 корона, 10, 20 і 50 грошів.

На першій засіданю ради державної пос. Експер має внести петицію о поліпшене матеріяльного положеня державних урядників, заосмотрену в 18.000 підписів.

Після найновіших донесень спільні делеґації зберуть ся доперва в перших днях червня.

„Presse“ доносить, що проект будови залізничі Мармарош-Сигіт-Станіславів буде предложений парламентові в найближшій будучности. При нагоді переговорів, які вели ся у Відні між представителями міністерств торговлі австрійського і угорського, наступила згода у всіх деталях що до будови сей залізничі.

Вістник законів державних оголошує дня 7-го цвітня санкцію закона о відшкодованю для невинно засуджених. Закон сей стає правосильним дня 22-го мая с. р.

Газета „Pol. Corresp.“ доносить, що прикінці мая цар напевно поїде з Копенгаґн до Берліна, щоби поїтати німецького цісаря Вільгельма і в сей спосіб зривати гостину в Нарві.

Російські дневники займають ся тепер поголоскою, розширеною скрізь в Европі, що російське і німецьке правительство мають намір порозуміти ся що до заключеня торговельних трактатів між собою та відтак звісткою, стоячою з тим в звязи, що в Петербурзі установлено вже навіть осібну комісію, котра має вистудіювати условия до унормованя торговельних відносин між Росією а Німеччиною. Ся вість о істнованю такої комісії неправдива. Але вже не так рішучо в Петербурзі неречать поголоскої що до самого торговельного трактату, та хоч підносять зі всіх сторін, що від початку переговорів до їх закінченя ще далеко, то російські висші урядники признають, як пише „Pol. Corresp.“, що торговельні відносини між Росією а Німеччиною прибрали нормальний характер, дальше що такий стан в рівній мірі шкодить і інтересам Росії і інтересам Німеччини, і що для обох сторін було би незвичайно корисною річею, если би прийшло до згоди. Впрочім кажуть, що така угода була лише обмежена виключно на економічні

інтереси, а не буде відносити ся до політичних обох цісарств і їх альянсів. В Петербурзі сподіють ся, що угода з Німеччиною приверне ліпший курс рублеви і російским паперам, піднесе експорт, а може навіть дасть нагоду до заключеня позички на берлінським торзі. Кождий се розуміє, що если би так стало ся і Росія на економічнім полі зближила ся до Німеччини, то француско-російська згода була би знищена за одним ударом.

З Петербурга доносять, що стан здоровля Гірса небезпечний, бо запалене легких перейшло і на праву сторону легких. Вишнеградский дістав відпустку і поїде до Криму. Дальше доносять, що совіт державний прийняв предложене о карах за видане військових плянів і проект що до адміністраційної кари за удержуване тайних шкіл на Україні і в Польщі.

Недавно тому дневники доносили, що Милан хоче прийняти російське підданство і в Росії замешкати. Але справа ще не зайшла так далеко. З Парижа доносять, що Милан написав о тім лист до одного з своїх приятелів, де каже, що се неправда, щоби він в Росії хотів натуралізувати ся. Доси цар нічого не зробив ані для него, ані для Сербії, а він з другої сторони є вірним поклонником цісаря Франца Іосифа. І если би він мав приймати яку нову національність, то се була би хибя виключно француска. Віденські дневники кажуть, що російські гроші призначені для Милана мабуть десь застрягли і справді Росія має у себе тепер інші далеко важливі справи до поладженя, як прийняти на свій кошт пенсіонаря дуже коштовного, з котрого користь для неї була би дуже проблематична.

Француский дневник „Temps“ звернув увагу на Балканський півостров і такі висказав гадки: В Сербії положене непевне. В Румунії може нинішній король Кароль зголосити свою абдикацію, а се для інтересів мира було би о стілько некористне, що теперішній король дуже витривалий і дуже спосібний чоловік Вьинци Болгарія вже давно була би оголосила свою незалежність, если би єї від того не здержувала австрійско-угорська держава, котра впрочім так довго має інтерес утримати мир доки регуляція валюти не буде переведена.

Обід був смашний, чудесний; всі їли присмакуючи та хвалили молоду господиню. Ганна аж підростала, та все вітала, припрошувала та частувала нас горінкою.

Поки пообідали та відпочили, вже й вечір наблизив ся. Кузьма заходив ся їхати, але на його напалась уся сім'я і не пустила. Я теж був не від того, мені подобалась уся сім'я і я залюбки зістав ся почувати.

Другого дня ми поїхали, але поїхали не туди, куди мені слід було, а назад до Кузьми. Вернутись нам довелось того, що Кузьма забув положити на воза мого чамайдана і згадав про се тільки у свата. Мені вчора теж було не до чамайдана! Сьогодні-ж я був веселий і всю дорогу балакав про Кузьминоґо свата, його сина та невістку. Кузьма вислухував мене спокійно, і тільки раз по раз нагадував мені, щоб я не дуже товк мішка з яблуками та грушима, що лежав у возі під ногами.

Розмовляючи про Олексову сімю, Кузьма між иншим розказав мені, що Микола не син Олексів, а його годуванець, що Олекса дуже його любить і віддавав до цювітової школи вчитись. Скінчивши школу Микола, у тому-ж таки повітовому місті, назвав собі дівчину, теперішню його жінку, і сказав батькови, що хоче з нею одружитись. Старий, не бачучи та не знаючи Ганни, не хотів її сперва, тут то умішав ся сам Кузьма і діло пішло на лад. Тепер старий дуже радий; невістку любить так само як і сина, а може ще й більше.

Се, та те, і ми не чули ся, як опинили ся

у Кузьминому селі. От уже порівняли ся ми і з Вольчиною хатою. Кузьма спинив коний і гукнув:

— Галько, а Галько, вийди сюди!... Тут передала тобі дочка яблук та груш!

Почувши такі слова, я очуманів і не говорив ні слова. Тим часом вийшла з хати Галька і тремтячи від радості питала:

— Дочка? — Ривка? — Ганнуса? — Вона любить мене?! Не забула мене?!

— А хто-ж тобі сказав, що не любить, а вже-ж любить! пробурмотав Кузьма.

Галька забірала гостинець і засніпала Кузьму запитаннями. Той розказував їй, і розказував довгенько, але така несподіванка до того ошоломонила мене, що я сидів на возі, слухав і не розумів нічогосінько!

IX.

Уже дома напав ся я на Кузьму:

— Чому-ж ти мені, сякий, такий, сухий, не мазаний, не сказав, що то ми були у вихристкі?!

— От тобі й на! Я-ж розказував тобі їдучи про пана та Вересаю, чому-ж не догадав ся, що й тебе така пеня спіткає?

— Та хто-ж тебе знав, що ти везеш мене не до залізничі, а до вихристкі?

— Як, хто тебе знав? Хибя-ж таки не видно тобі було, що я зовсім і не гадав з тобою так швидко розпрощатись?

Я згадав свої думки, що думав од-їзджаючи і мені стало соромно, що вивуватив я тоді сво-

го приятеля за його нещирість до мене, а того то мусив круто звернути на друге і запитав:

— А хибя-ж про Вересаю ти брехав?

— А то вже діло твоє, думай як знаєш.

— І як таки тобі не гріх, не розказати мені раніше про вихристку? докорив я Кузьмі далі.

— Та що-ж тут тобі було розказувати? Вона жила у повітовім місті у своєї тітки, а потім приїхала у село. Через якийсь час прийшов до неї Микола, а вона справила його за порадою до мене. А в мене яка порада?

Запряг конята, посадив їх обох на воза, тай гайда у повітове місто! Там її вихристили, а після христин поїхали зараз до старого Олекси. Старий подивив ся на дівчину, побалакав з нею, зо мною, та через тиждень і весілля відбули! От і все! Тільки ти гляди не проговори ся про се Гальці, тай нікому, бо в селі ніхто ще не знає, що я в сьому ділі був щирий помічач!

Через два тижні після сего, ми з Кузьмою розпрощали ся як найщиріші приятелі і він одвіз мене до залізничі.

Коли поїзд рушив, Кузьма стояв на вагзальних примостках і махав до мене на прощання своєю шапкою. Що він тоді думав? — не знаю! Я-ж міркував про його самого та про те, чому він не завіз мене на сей раз до свого свата, а обїхав його другими селами?

М. Школиченко.

Дрібні вісті.

Міністерство скарбу видало розпоряджене, аби функціонерам державним вчислювано до пенсії рік охотничої служби при війську.

Грошові посилки до Америки. Від 1-го цвітня увійшли в жите нові приписи поштової що до грошових переказів межі Австро-Угорщиною а Сполученими Державами північної Америки. На один переказ поштової до Америки не можна більше грошей надавати як 200 зр. або 100 доларів. Поштово оплата така: до 20 зр. наданих переказом до Америки платити ся 20 кр., а за кожду дальшу десятку, хочби она була неповна або навіть не доходила половини, платити ся по 10 кр.

Голод в Угорщині. Часопись клерикальна «Magyar Allam» доносить о страшній нужді голодній в бережскім комітаті в Угорщині північній. Комітат той замешкалий майже виключно Русинами. Особливо в повіті Сольва сумежнім з Галичиною, ширить ся тиф голодній в страшній спосіб. Більше як 50 осіб вже умерло. «Magyar Allam» обжаловує жупана, що затаїв страшне положене населеня, хоч сільські війти від давна ему доносили про велику нужду по селах.

Користи органічні з куреня тютюну. Др. Тасінарі, звістий римський гігієніст виказав недавно, що курене тютюну має свої добрі сторони. Показало ся іменно, що курене тютюну здержує розвій бактерій, а навіть цілковито їх нищить. В своїх розслідах уживав др. Тасінарі головню бактерій холери і пневмонії. Отже показало ся, що бактерії правдивої холери азійської гинуть цілковито під впливом диму, а інші бактерії значно слабнуть. Лише на бактерії тифа не впливає дим тютюневий зовсім.

Пропала дитина. Глаш Полохан, селянин в Брязі, пішов минушого тижня в ліс, щоби дров до дому на паливо притягнути. А що день був красний, теплий, то взяла ся за ним чотирьлітня донечка, щоби собі бридущок узбирати. Красними цвітками забавлена дитина зайшла глибоко в ліс. Отець прилагодивши дров, став дитину кликати, шукати, та все задаремно. Другої днини скоро зазоряло, пішли родичі дитини з сусідами, щоби дитину найти. Но і тепер не пайшли. Третої днини удало ся людем при помочи одного жандарма найти череп з дитинячої голови, котру мав вовк з'їсти. — В Брязівських лісах убито від 1. вересня м. р. до тепер 14 вовків.

Білий мури. В Берліні показуєсь від кількох днів публіці мури, т. е. з походжена мури чистої крови, сині африканського Негра, зі всіми типовими прикметами своєї раси, а лиш шкіра у него зовсім біла як у Европейця. Рідке се з явище кимерної природи вправді викликає сензацію і чудоване, однак білий Негр, з білими кучерями на голові і розумними шаробрунатними очима, в европейскім одню, робит як ушешняють, приемне вражіне.

Жиртви ворохобні. Достовірні дописувателі англійських газет подають, що підчас послідних розрухів в Монголії хинські войська правительственні взяли до неволі около 10.000 ворохобників. З тих 500 живцем спалено, а понад 9.000 стято. В провінції Чинг-Чанг впало в руки войська 1.000 ворохобників; і тут 500 спалено живцем, а 800 стято.

Кермоване бальонами. Заграничні часописи доносять о пробі кермовани бальонами, яка відбула ся дня 17-го марта недалеко міста Менчестеру в Англії. Воздухоплавець Максим зробив великанський бальон, котрий мав 110 стіп довоти і 40 ширини. Его оборотами кермує нафтова машина конденсаційна, що важить 1.800 фунтів і шруба, подібна до крил вітрака, що робить 2.500 оборотів на мінуту. Весь бальон з тими приладами важить 19.000 фунтів, може помістити 12 подорожних і взяти 24.000 фунтів пакунків. Подорожні будови суть тайною винаходця. Проби кермованя повели ся знаменито. Бальон підносив ся і знижав ся дуже легко, підлітав нараз високо на 1.000 метрів, а на даний знак з долини, в тій хвили повертав на своє місце.

Кілько дощ коштував Американців, спроваджуваній штучно, виказало урядове справоздане, представлене тамошному сенатови. В протягу 8 місяців на спроважене штучного дощу експлозіями пороху та інших матерій вибухових видано 47.000 доларів, а то 9000 від правительства а 38.000 від фермерів, котрі тим відкритем интересують ся зі взгляду на власні користи. Лиш кілька хісна приніс той штучний дощ, який ніхто не вмів виказати.

Як пізнавати старі покладки? Щоби пізнати, котрі покладки і як они за старі, е на то, як доносить одна господарска газета, дуже добрий і легкий спосіб такий: Розпускає ся в літрі води 12 декаграмів звичайної соли, а коли сіль вже зовсім розпустила ся, пускає ся в воду одно яйце по другім. Яйце знесені того самого дня упаде аж на сам спід; яйце один день старе піде також на спід, але вже не на саме дно судини; яйце три дні старе буде пливати в воді, а покладки старші будуть такі поверх води пливати. Спосіб сей можна спробувати, тільки треба би докладно вимірити воду і відважити як раз 12 дека соли та добре би ще взяти скляний слоїк, щоби можна все добре видіти.

„Пекольні головні“. До одного поліційного судії окружного в Лондоні прийшов 40-літній зарібник сільський, Едвард Гупер, і зложив на столі адвокатів скриночку, в котрій було 12.000 фунтів штерлінгів (звич 120.000 зр.) в банкнотах. Розповів відтак, що гроші ті дістались ему в спадщині по стриві, що помер в Австралії, о котрім він ніколи нічого не чував. Зараз, як понались ему гроші ті в руки — розказував дальше Гупер — зачав він провадити піяцке жите, хоч перед тим був навіть членом армії спасенія (людей, що проповідують тверезість). Провівши кільканацять фунтів штерлінгів, обізвалась в нім совість, тому то приходив до Лондону досудити, аби ему порадив, що має зробити з тими грішми, котрі уважає за „пекольні головні“. Близької родини не має, дальшим не дасть ані шельога, бо они упоювали би его за тоту ласку, або він сам заходив би до них на піятику. „Ну, чому ж ви не маєте дати тих грошей „генералови“ (армії спасенія) Бугови?“ — порадив судія. „Е, каже Гупер, — коли они спокусили мене, що вже з роду був тверезий, то тим більше спокусили би они і найвисших „офіцерів“ армії (спасенія) бо... они всі мають кров затроєну алькоголем. „Хто раз пив, той буде пийти!“ На сали повстав гомеричний сьміх, а судія почав намовляти Гупера, що найліпше буде, коли собі гроші задержить, а не дасть ся на „спокусу до чарки“. На те не згодив ся Гупер. Він оставив гроші на столі, а сам вибіг з салі і утік.

Звістий метеоролог Фальб проповів, що день 28-го н ст. марта буде для Европи найнебезпечнішим днем в році, бо будуть лютити ся бурі, а в копальнях лучить ся багато вибухів газів. Однак ворожба Фальба не здійстнилась. В цілій Европі не було згаданого дня ніякої бурі а в копальнях піде не вибух газ.

Провізія від залеглих податків. Міністерство скарбу розпорядило по мысли закона, ухваленого в раді державній, що від залеглогий від податків безпосередних, сли ті податки переносять суму 50 зр. мають від тепер побирати податкові уряди провізійні проволоки в висоті 1³/₁₀ кр. від кождих 100 зр. і за кождий день проволоки.

Порядки в гр. пр. духовній семінарії. Ректор Топала не хоче допустити, щоби місце префекта обсадити, а навіть не хоче консисторії відповісти, хоть консисторія на внесене референта архімандрита Чуперковича наложила на него за непослух 10 зр. карн. Головно ходить тут о те, щоби се місце не дістав Русин. Тимчасом займає се місце др. Орест Попискул, котрий аж три хліби їсть, і яко жонатий поза семінарнею мешкає, помімо вразних приписів, що префект має мешкати в семінарії. Як таке поведене ректора семінарії впливає на питомців, видко з сего, що питомці не слухали, як ми се свого часу доносили, навіть владики, коли він приказав їм в катедрі співати по славянськи, замісць по волоски, та що питомці між собою мов прості люди бійку зводять, як на се указує отсей випадок: Сими днями прийшов богослов П...а до хорого богослова Т...а і зажадав від него цигару тю-

тюну. Коли той не мав чи не хотів ему дати, почав П. Т...а простацкими словами ганьбити, на що відозвав ся Т., щоби дав ему супокій, бо він хорий а впрочім не яло ся добре вихованому чоловікови таких простацких слів уживати. Тоді зачав П. хорого бити, стягнув его з ліжка і помісив его немилосердно. Коли в православній семінарії Волохи між собою так убивають ся, то як поступають они з тими кількома Русинами, що там мов на лік зберегають ся! За такі гарні порядки мабуть вивишив митрополит ректора семінарії Топалу на архімандрита!?

Американська реклама. Товариство ніби то руских академиків, а властиво руских ренегатів „Буковина“ вислала до тугейших німецьких газет величезну похвалу для своїх „вечерників“, аби тим заманити на нові такі „вечерники.“ »Eigenlob stinkt“, гадали собі німецькі газети і помістили сю самохвалябу в „гусячих лабках“ (Gänsefüßchen).

Подяка.

Невмолна смерть забрала нам нашу предорогу матір, а взглядно жену, тещу й бабку **Вікторію з Діяконовичів Рубішову,** з 1-го подружя Попович.

В тяжкім горю-смутку нашім дізнали ми великої полекші зі сторони Вч. Отців: протоерея Василя Хариновича, пароха Банилова руского, Олександра Манастирського, пароха Паньскої Долини, Ілії Масікевича, пароха Вашківського й Дмитра Масікевича, пароха Волицкого, що разом з своїми ч. півцями церковними величною відправою сповнили найгорячіше желане незабутньої нам покійниці. Дякуючи всім їм, а Вч. оо. Хариновичови й Манастирському ще й за їх трогаючі проповіді, почувасмоє до щирої вдяки Вч. О. Стефановичови за честь віддану покійній з власного почину, і Вч. Д. дрови Петровському, лікареви у Вашківцях, котрий, помімо що доглядів від разу бистрим своїм оком ненадійність стану хорої, не жалував труду, щоби злекшити єї біль, а наш жаль Спасибі й всім прочим, що в який будь спосіб оказали нам своє щире співчуте, та дай Боже, Вам, і діточкам Вашим аж в як найстаршій віку дізнати нашого смутку.

В імени засмученої родини

Омелян Попович,

ц. к. повітовий інспектор шкільний.

В Сереті, 16-го цвітня 1892-го р.

Ціна збіжжя.

В Чернівцях платили дня 22-го цвітня 1892-го р. за 100 кілограмів найліпшої:

пшениці	9.75—10.00 зл.
жита	8.35— 8.50 „
ячменю	7.50— 7.75 „
вівса	6.60— 6.75 „
ріпаку	11.50—11.75 „
конюшини	65.00—70.00 „
кукурудзи	5.25— 5.40 „
гороху	7.— 8.— „
оковити	16.——16.50 „

Курс монет

дня 22-го цвітня 1892-го р.

дукат	5.62 —5.69 зл.
рубель папер.	1.20 —1.21 „
наполеондор	9.48 —9.55 „
100 марок	58.50 —58.80 „